

વ્યાખ્ય સંધિ

હરિકથામ્હતસાર ગુરુગણ
કરુણાદિંદાપનિતુ પેળુવે
પરમ ભગવદ્ભક્તરિદનાદરદિ કેળુવુદ્.

પુરુષરૂપત્રય પુરાતન
પુરુષ પુરુષોત્તમ્મ અરાઅર
પુરુષ પુજિતપાદ પુણાનંદ જન્ન્યાનમય
પુરુષસૂક્ત સુમેય તત્તત
પુરુષ હૃદયપુષ્કરનિલય મહ
પુરુષજાંડાંતરદિ બહિરદિવ્યાપ્ત નિલિપ્ત ૩-૧

સ્ત્રીનપુંસક પુરુષ ભૂસલિ
લાનલાનિલ ગગનમન શશિ
ભાનુ કાલગુણ પ્રકૃષ્ઠતિયોળગોંદુ તાનલ્લ
એનુ ઇવન મહામહિમે કડે
ગાણરજભવ શક્રમુખરુ નિ
ધાનિસલુ માનવરિગળવડુવુદે વિચારિસલુ ૩-૨

ગંધ રસ રૂપ સ્પર્શ શ
બોંદુ તાનલ્લદરદર પેસ
રિંદ કરેસુત જીવરિગે તપકનુ તાનાગિ
પોંદિકોંડિહ પરમકરુણા
સિંધુ શાશ્વત મનવે મોદલા
દિંદ્રિય ગળોળગિદુ ભોગિસુતિહનુ વિષયગળ ૩-૩

શ્રવણ નયન ધ્રાણ ત્વગ્રસ
નિવુગળલિ વાક પાણિપાદા
દ્યવયવગળળિ તદ્ગુણગળળિ તત્પતિગળોળગે
પ્રવિતતનુ તાનાગિ ક્ષતિપતિ
વિવિધકમવ માડિ માડિસિ
ભવકે કારણનાગિ તિરુગિસુતિહનુ તિળિસદલે ૩-૪

ગુણિગુણગળોળગિદુ ગુણિગુણ
નેનિસુવનુ ગુણબદ્ધનાગદે
ગુણજ પુણ્યાપુણ્યફલ ભ્રહ્મદિ ચેતનકે
ઉણિસુતવરોળગિદુ વૃજિના

દન ચિદાનંદૈક દેહનુ

કોનેગે સચરાચર જગદ્ભુકુવેનિપનવ્યયનુ ૩-૫

વિદ્યે તાનેંદેનિસિકોંબનિ

રુદ્ર દેવનુ સવજીવર

બુદ્ધિયોળ નેલેસિદ્ધુ કઇતિપતિ બુદ્ધિયેનિસુવનુ

સિદ્ધિ યેનિસુવ સંકરુષણ પ્ર

સિદ્ધ નામક વાસુદેવન

વદ્યરૂપ ચતુષ્ટયગાળરિતવને પંદિતનુ ૩-૬

તનુચતુષ્ટયગાળોળુ નારા

યણનુ હઇત્કમલાખ્ય સિંહા

સનદોળનિરુદ્ધાદિ રૂપગાળિંદ શોભિસુત

તનગે તાને સેવ્ય સેવક

નેનિસિ સેવાસક્ત સુરરોળ

ગનવરત નેલેસિદ્ધુ સેવેય કૈકોંબનવરંતે ૩-૭

જાગર સ્વપ્નંગાળોળુ વર

ભોગિશયન બહુપ્રકાર વિ

ભાગગૈસિ નિરંશ જીવર ચિચ્છરીરવનુ
ભોગવિત્તુ સુશુપ્તિકાલદિ
સાગરવ નદિ ફ્ફુવંતે વિ
યોગ રહિતનુ અંશગળનેકત્રવૈદિસુવ ૩-૮

ભાયરિંદોડગૂડિ કારણ
કાયવસ્તુગળલ્લિ પ્રેરક
પ્રેયરૂપગળિંદ પટતંતુગળવોલિદુ
સૂયકિરણગળંતે તન્નય
વીયદિંદલિ કોડુત કોળુતિહ
નાયરિગે ઈતન વિહારવુ ગોચરિપુદેનો ૩-૯

જનક તન્નાત્મજગે વર ભૂ
ષણ દુક્કલવ તોડિસિ તા વં
દનેય કૈકોળુતવન હરસુત હરુષ બ્બુવંતે
વનરુહેઆણ પૂજ્ય પૂજક
નેનિસિ પૂજાસાધન પદા
થનુ તનગે તાનાગિ ફ્ફલગળનીવ ભજકરિગે ૩-૧૦

તંદે બહુસંભ્રમદિ તન્નય
બંધુબળગવ નેરહિ મદુવેય
નંદનગે તા માડિ મનેયોળગિડુવ તેરનંતે
ઇંદિરાધવ તન્ન ઇચ્છેગ
ળિંદે ગુણગળ ચેતનકે સં
બંધગૈસિ સુખાસુખાત્મક સંસ્કૃતિયોળિડુવ ૩-૧૧

તઇણકઇતાલયદોળગે પોગે સં
દણિસિ પ્રતિછિદ્રદલિ પોરમ
દ્વનલનિરવનુ તોરિતોરદલિપ્પ તેરનંતે
વનજજાંડદોળમિળ જીવર
તનુવિનોળ હોરગિદુકાણીસ
દનિમિષેશનુ સકલ કમવ માલ્પનવરંતે ૩-૧૨

પાદપગળડિગેરેયે સલિલવુ
તોદુ કોંબેગળુબ્બિ પુષ્પ
સ્વાદુ ફલવીવંદદલિ સવેશ્વરનુ જનરા
રાધનેય કૈકોંડુ ભ્રમ્મ ભ
વાદિગળ નામદલિ ફલવિ

તાદરિસુવનુ તન્ન મહિમેય તોરગોડ જગકે ૩-૧૩

શઘતિતતિગળિગે ગોચરિસિદ

પ્રતિમજાનંદાત્મનચ્યુત

વિતત વિશ્વાધાર વિદ્યાધીશ વિધિજનક

પ્રતિદિવસ ચેતનરોળગે પ્ર

કઠત પુરુષનંદદલિ સંચરિ

સુત નિયમ્ય નિયામકનુ તાનાગિ સંતૈપ ૩-૧૪

મન વિષયદોળગિરિસિ વિષયવ

મનદોળગે નેલેગોળિસિ બલુ નૂ

તનવુ સુસમીચીનવિદુપાદેયવેંદરુપિ

કનસિલાદરુ તન્ન પાદવ

નેનવનીયદે સવરોળગિ

દનુભવિસુવનુ સ્થૂલવિષયવ વિશ્વનેંદેનિસિ ૩-૧૫

તોદકનુ તાનાગિ મન મોદ

લાદ કરણદોળિદુ વિષયવ

નૈદુવનુ નિજપૂણસુખમય ગ્રા:યગ્રાહકનુ

વેદવેદ્યનુ તિળિયદવનો
પાદિ ભુંજિસુતેલ્લરોળગા
હ્લાદ પડુવનુ ભક્તવત્સલ ભાગ્યસંપન્ન ૩-૧૬

નિત્યનિગમાતીત નિગુણ
ભક્તવત્સલ ભયવિનાશન
સત્યકામ શરણ્ય શ્યામલ કોમલાંગ સુખી
મત્તનંદદિ મત્યરોળહોર
ગેત્તનોડલુ સુત્તલિપ્પનુ
અત્યધિક સંતઘપ્ત ત્રિજગદ્વ્યાપ્ત પરમાપ્ત ૩-૧૭

પવિ હરિન્મણિ વિદ્રુમદ સ
ચ્છવિગાળંદદિ રાજિસુત મા
ધવ નિરંતર દેવમાનવ દાનવરોળિદ્ધુ
ત્રિવિધ ગુણકમ સ્વભાવ
પવનમુખ દેવાંતરાત્મક
દિવસદિવસદિ વ્યક્તમાડુતલવરોળિદ્ધુણિપ ૩-૧૮

અણુમહત્તિનોળિપ્પ ધન પર

માણવિનોળગડગિસુવ સૂક્ષ્મવ
મુણગિસુવ તેલિસુવ સ્થૂલગળવન માયવિદુ
દનુજરક્કસલેલ્લરિવનોળુ
મુનિદુ માડુવુદેનુલૂખલ
ઓનકેગળુ ધાન્યગળ હણિવંદદલિ સંહરિપ ૩-૧૯

દેવ માનવ દાનવરુ એં
દી વિધદલાવગલિખ્પરુ
મૂવરોળગિવગિલ્લ સ્નેહોદાસીન દ્વેષ
જીવરધિકારાનુસારદ
લીવ સુખ સંસાર દુઃખવ
તા ઉણદોલવરવરિગુણિસુત નિગતાશનનુ ૩-૨૦

એલ્લિ કેળિદરેલ્લિ નોડિદ
રેલ્લિ બેડિદરેલ્લિ નીડિદ
રેલ્લિ ઓડિદરેલ્લિ આડિદરેલ્લિ ઇરુતિહનુ
બલ્લિદરિગતિબલ્લિદનુ સરિ
ઇલ્લ ઇવગાવલ્લિ નોડલુ
ખુલ્લ માનવરોલ્લનપ્રતિમલ્લ જગકેલ્લ ૩-૨૧

તપ્ત લોહવુ નોખ્પ જનરિગે
સપ્તજિવ્હન તેરદિ તોપુદ્ધ
લુપ્તપાવક લોહકાંબુદ્ધ પુવદોપાદિ
સપ્તવાહન નિખિળજનરોળુ
વ્યાપ્તનાદુદરિંદ સવરુ
આપ્તરાગિહરેલ્લ કાલદિ હિતવ કૈકોંડુ ૩-૨૨

વારિદનુ મળેગરિયે બેળેદિહ
ભોરુહંગળ ચિત્રફલરસ
બેરે બેરિખંતે બહુવિધ જીવરોળગિદ્ધુ
મારમણનવરવર યોગ્યતે
મીરદલે ગુણકમગળનુ
સાર નડેસુવ દેવનિગે વૈષમ્યવેલ્લિહુદો ૩-૨૩

વારિજાપ્તન કિરણમણિગળ
સેરિ તત્તદ્વણગળનુ વિ
કારગૈસદે નોખ્પરિગે કંગોળિસુવંદદલિ
મારમણ લોકત્રયદોળિહ

મૂરુવિધ જીવરોળગિદ્ધુ વિ
હારમાડુવનવર યોગ્યતે કમવનુસરિસિ ૩-૨૪

જલવનપહરિસુવ ઘળિગે બ
દ્લનુળિદ્ધુ જૈઘંતે કૈપિડિ
દેળેદ્ધુ હોડેવંદદલિ સંતત કતઠ તાનાગિ
હલધરાનુજ પુણ્યપાપદ
ફલગળનુ દેવાસુરર ગણ
દોળુ વિભાગવમાડિ ઉણિસુત સઘયાગિપ્પ ૩-૨૫

પોંદિકોંડિહ સવરોળુ સં
બંધવાગદે સકલકમવ
રંદદલિ તા માડિ માડિસિ તત્ફલગળુણદે
કુંદિદણુ મહત્તેનિપ ઘટ
મંદિરદિ સવત્ર તુંબિહ
બાંદળદ તેરનંતે ઇરુતિપ્પનુ રમારમણ ૩-૨૬

કાદકબ્બિણ હિડિદ્ધુ બડિયલુ
વેદનેયુ લોહગાળિગલ્લદે

આદુદેને અનળગા વ્યથે એનુ માડિદરુ
આદિદેવનુ સવજીવર
કાદુકોંડિહનોળહોરગે દુઃ
ખાદિગળુ સંબંધવાગુવદેનો ચિન્મયગે ૩-૨૭

મળલમનેગળ માડિ મક્કળુ
કેલવુ કાલદલાડિ મોદદિ
તુળિદુ કેડિસુવ તેરદિ લકુમીરમણ લોકગળ
હલવુ બગેયલિ નિમિસુવ નિ
શ્ચલનુ તાનાગિદુ સલહુવ
એલરુણિયવોલ નુંગુવગે એલ્લિહુદોસુખદુઃખ ૩-૨૮

વેષ ભાષેગળિંદ જનર પ્ર
મોષગૈસુવ નટપુરુષનોલ
દોષદૂરનુ લોકદોળુ બહુરૂપમાતિનલિ
પોષિસુવનવરવર મનદભિ
લાષેગળ પૂરૈસુતનુદિન
પોષિસુવ પૂતાત્મ પૂણાંદ જન્ન્યાનમય ૩-૨૯

અધમ માનવનોવ મંત્રો
ષઘગળનુ તાનરિતુ પાવક
ઉદકગળ સંબંધવિલ્લદે ઇપ્પનદરોળગે
પદ્મજાંડોદરનુ સવર
હઇદયદોળગિરે કાલગુણ
કમદ કલુષ સંબંધવાગુવુધે નિરંજનગે ૩-૩૦

ઓંદુ ગુણદોળગનંત ગુણગળુ
ઓંદુ રૂપદોળિહવુ લોકગ
ળોંદુ રૂપદિ ધરિસિ તદ્ગત પધાથદોળહોરગે
બાંદળદવોલિદુ બહુ પેસ
રિંદ કરેસુત પૂણજન્યાના
નંદમય પરિપરિ વિહારવ માડિ માડિસુવ ૩-૩૧

એલ્લરોળુ તાનિપ્પ તન્નોળ
ગેલ્લરનુ ધરિસિહનુ અપ્રતિ
મલ્લ મન્મથ જનક જગદાદંત મધ્યગળ
બલ્લ બહુગુણભરિત દાનવ
દલ્લણ જગન્નાથવિઠલ્લ

सोखलालिसि स्तंभटिंठलि बंठ
भकुतनिगे 3-3 र

www.yousigma.com